

SÅTIDSPUNKT FOR VÅRBYG

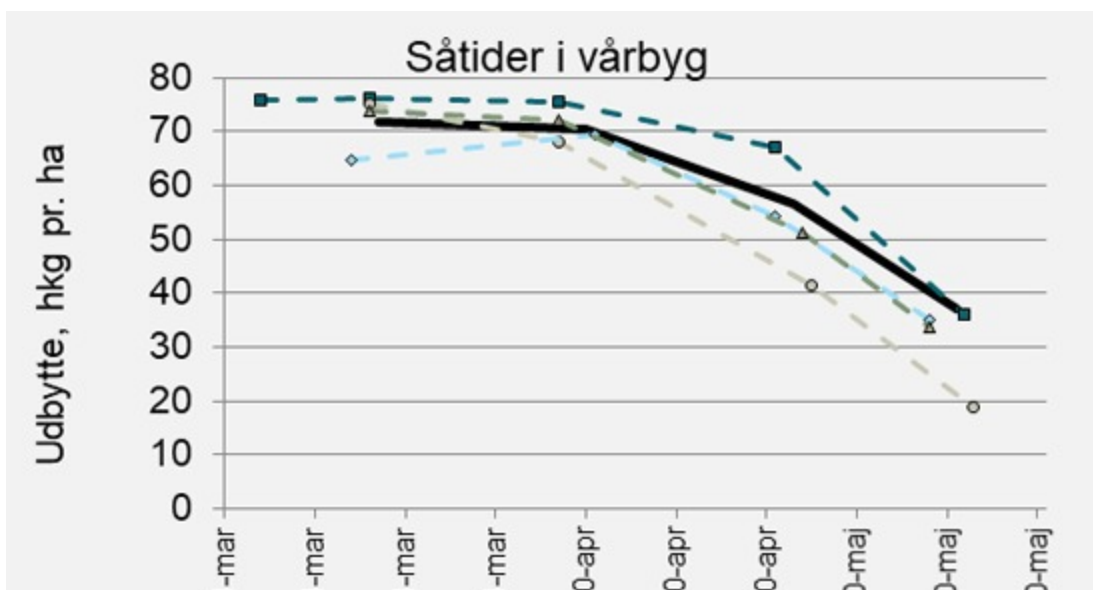
STØTTET AF

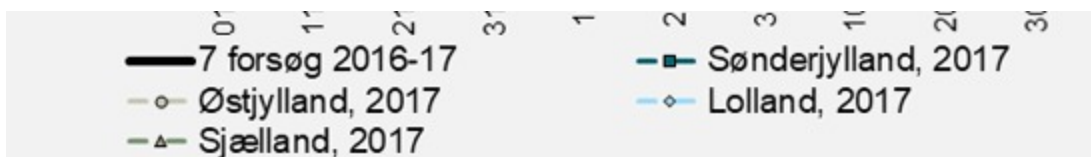
Promilleafgiftsfonden for landbrug

En forsøgsserie med såtider i vårbyg i 2016 og 2017 viser, at udbyttet falder kraftigt ved såtider senere end midten af april. Der kan ved udsigt til ringe høst i vintersæden omsås til vårbyg, men hvornår er det en økonomisk god forretning?

I 2016 og 2017 blev der anlagt landsforsøg med såtidspunkter i vårbyg. Formålet er at identificere udbyttets afhængighed af sådatoen og udsædsmængden for såning i perioden 1/3 – 1/6. Afhængigt af udbytt niveauet beregnes der for hver forsøgsdato et ligevægtsudbytte for vinterhvede og vinterrug.

Det største bruttoudbytte for vårbyg opnås i forsøgene med såtider medio marts. Udbyttet er forholdsvis stabilt, hvis der sås fra ultimo februar til medio april, hvorefter det falder markant, hvis der ses på gennemsnittet af de tre forsøg.

Ved en vårbyg-foderpris på 105 kr. pr. kg vil der medio april være et dækningsbidrag 1 på 7.400 kr. pr. ha med gennemsnitlige stykomkostninger fra Farmtalonline.dk ved en høst svarende til gennemsnittet af de syv forsøg i 2016-17. Ved såning den 5. maj falder dækningsbidraget med 1.400 kr. til 6.000 kr. pr. ha, og ventes der med at så til ultimo maj, er dækningsbidraget faldet til 3.900 kr. pr. ha. Dækningsbidraget skal dække maskin- og arbejdsomkostninger, og det kan vurderes, hvor mange omkostninger den enkelte bedrift har, og om der kan skabes en indtjening ved de lavere udbytter.

Dato	Udbytte hkg. pr. ha	Dækningsbidrag 1 kr. pr. ha
29/02	70	7.300
20-21/03	72	7.500
11-15/04	70	7.400
04-06/05	57	6.000
20-27/05	37	3.900

Tidligere forsøg fra 1990-92 med færre sådatoer viste samme tendens med faldende udbytter, jo længere hen på foråret der blev sået, hvorfor det anbefales at så senest medio april.

Omsåning

Overvejes det at omså vintersæd til vårsæd, skal de økonomiske konsekvenser ved omsåningen vurderes. Vurderingen bør ske ud fra en sammenligning af:

- Økonomien i den nuværende vintersædsafgrøde ved det forventede udbyttensniveau og under hensynstagen til udgifterne frem til høst
- Økonomien i at etablere en alternativ afgrøde ved forskellige forventelige udbyttensniveauer ud fra den forventede sådato

Se [tidligere artikel om de økonomiske konsekvenser](#).

På baggrund af forsøgsresultaterne er der beregnet ligevægtsudbytter for vinterhvede efter korn og vinterrug for at finde det samme dækningsbidrag efter maskin- og arbejdsomkostninger. Omkostningerne til vintersæden, som blev afholdt i efteråret, er udeladt, og der indregnes kun omkostninger i foråret. Grafen aflæses ved det forventede udbytte af vintersæden. Hvis der forventes et høstudbytte i en skadet vinterhvede på 55 hkg. pr. ha, kan det aflæses, at kravet til udbyttet i vårbyg er ca. 70 hkg. pr. ha, og seneste omsåningsdato er dermed 11.-15. april. Grafen viser et faldende ligevægtsudbytte, jo længere hen på foråret omsåningsdatoen ligger.

Eksempel

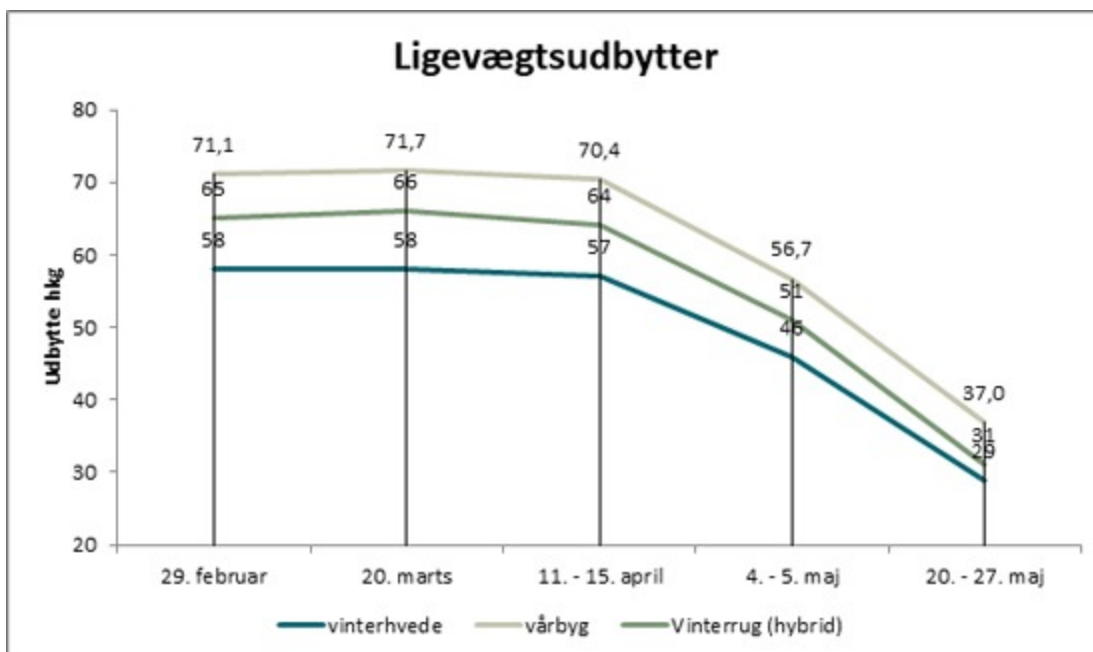
Først i maj overvejer en landmand at omså en mark med vinterhvede, da hans forventning til udbyttet er på 45 hkg pr. ha. Han har en forventning om at kunne omså til vårbyg og høste 65 hkg pr. ha i vårbyg. Ud fra ligevægtsgrafene kan han se, at for at have samme resultat som med 45 hkg vinterhvede skal han høste ca. 57 hkg vårbyg pr. ha. Da han forventer 65 hkg pr. ha, vil

der være en gevinst ved omsåning.

Forventningen til vintersæden er altså en væsentlig faktor for seneste tidspunkt for omsåning, og jo længere tid vinterhveden ses an, desto mindre bliver udbyttet for vårbyggen, og dermed også ligevægtsudbyttet i vintersæden. Hvis vårbyggen kan høstes i en højere kvalitet og afregnes som maltbyg til en højere pris, vil det sænke ligevægtsudbyttet i vårbyggen i forhold til vintersæden. Men en senere såning vil ofte give en så ringe kvalitet af kornet, at det ikke kan afregnes som maltbyg.

Du kan selv beregne din bedrifts ligevægtsudbytte ved hjælp af regnearket Økonomi i afgrøder og sædskifte, som du kan finde [her](#). Husk at sænke omkostningerne til vintersæden, da disse allerede er afholdt og derfor ikke skal med i sammenligningen af ligevægtsudbytter.

Figur 2. Ligevægtsudbytte i vinterhvede april 2018, ved en forventet vinterhvedepris på 110 kr. pr. hkg, i forhold til forskellige udbyttene i alternative vårafgrøder. Udgifter til udsæd, etablering og ukrudt efterår er afholdt for vinterhveden og indgår derfor ikke i beregningerne. JB 5-6, uden halmbjærgning og uden omkostninger til tørring. Der er regnet med alle omkostninger inkl. pløjning ved etablering af vårbyg.

Nedenstående viser priserne, der er anvendt til beregningerne til ligevægtsudbytter.

Pris pr. hkg.	
vinterhvede	110
vårbyg	105
Vinterrug (hybrid)	95

Nedenstående graf viser en generel ligevægtskurve for det krævede udbytte i vårbyg for at opnå samme indtjening som vinterhveden, hvor udgifterne til udsæd, etablering og ukrudt ikke indgår.

